

KORONAVİRÜS ETKİLERİNE KARŞI TÜRKİYE'DE ALINAN EKONOMİK ÖNLEMLER

3 NİSAN 2020

Deikiletisim

İÇİNDEKİLER

EKONOMİK İSTİKRAR KALKANI

..... 3-5

TCMB ÖNLEMLER

..... 6-8

24 MART 2020 – TORBA YASA

..... 9

HMB TEBLİĞ DEĞİŞİKLİĞİ

..... 10

BANKACILIK ÖNLEMLERİ

..... 11-16

BAKANLIKLAR

..... 17-20

DİĞER ÖNLEMLER

..... 21-22

- Kovid-19 salgını ile ilgili tedbirlerden etkilendiği için nakit akışı bozulan firmaların bankalara olan kredi anapara ve faiz ödemeleri asgari 3 ay ötelenecek ve gerektiğinde bunlara ilave finansman desteği sağlanacaktır.
- Kredi Garanti Fonu'na sağlanan destek 25 milyar liradan 50 milyar liraya çıkartılacaktır. Öncelik, likidite ihtiyacı oluşan ve teminat açığı bulunan firmalar ile KOBİ'lere verilecektir.
- İhracattaki geçici yavaşlama sürecinde kapasite kullanım oranlarının korunması amacıyla ihracatçıya stok finansmanı desteği verilecektir.
- Koronavirüs etkisiyle nisan, mayıs ve haziran aylarında temerrüte düşen firmaların kredi siciline “mücbir sebep” notu düşülecektir.

Finans

ÖNLEM

- Esnek ve uzaktan çalışma modelleri daha etkin hale getirilecektir.
- Kısa Çalışma Ödeneğinden faydalanmak için gereken süreçler kolaylaştırılacak ve hızlandırılacaktır.
- Telafi çalışma süresi 2 aydan 4 aya çıkartılacaktır.

500 bin liranın altındaki konutlarda asgari peşinat oranı
%20'den %10'a düşürülecek.

SEKTÖR

İstihdam Piyasası

İnşaat

ÖNLEM

Muhtasar, KDV tevkiyatı ve SGK primlerinin

Nisan, Mayıs, Haziran ödemeleri

6'şar ay ertelenmiştir.

- Konaklama vergisi

kasım ayına kadar uygulanmayacaktır.

- Otel kiralamalarına ilişkin irtifak hakkı bedelleri ve hasılat payı ödemeleri nisan, mayıs ve haziran ayları için 6 ay süre ile ertelenmektedir.

İç havayolu taşımacılığında 3 ay süre ile KDV oranı yüzde 18'den yüzde 1'e indirilecektir.

SEKTÖR

Perakende, AVM, demir-çelik, otomotiv, lojistik-ulaşım, sinema-tiyatro, konaklama, yiyecek-içecek, tekstil-konfeksiyon ve etkinlik-organizasyon

Turizm

Taşımacılık

TCMB ÖNLEMLERİ-18 MART

- Politika faizi %10,75'ten %9,75'e indirilmiştir.
- Bankalara Açık Piyasa İşlemleri çerçevesinde tanınan likidite imkânına ilişkin limitler artırılmıştır.
- Bankalara yaklaşık 5,1 milyar \$ döviz likiditesi sağlamak amacıyla, zorunlu karşılıklar uygulamasında yabancı para zorunlu karşılık oranları 500 baz puan indirilecektir.
- Reel sektöre kredi akışının kesintisiz devamını teminen bankalara hedefli ilave likidite imkânları tanınmıştır.
- Uluslararası ticarete yaşanan güçlüklerin reel sektör üzerindeki olası etkilerinin hafifletilmesi amacıyla;
 - 18 Mart 2020 tarihinden 30 Haziran 2020 tarihine kadar vadesi gelecek reeskont kredisi geri ödemelerine 90 güne kadar vade uzatım imkânı tanınmıştır.
 - Hâlihazırda kredi taahhüdü açık olan reeskont kredileri ile 18 Mart 2020 tarihinden 30 Haziran 2020 tarihine kadar kullanılacak reeskont kredilerine 12 ay ek taahhüt kapama süresi verilmiştir.
 - Mevcut reeskont kredisi azami vadeleri, kısa vadeli kullanımlar için 120 günden 240 güne, daha uzun vadeli kullanımlar için ise 720 güne çıkartılmıştır.

- Reel sektöre kredi akışının kesintisiz sürmesi amacıyla yürürlüğe konulan hedefli ilave likidite imkânlarında limitler artırılacaktır.
- İhracatçıların finansmana erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla Türk lirası cinsi ihracat ve döviz kazandırıcı hizmetler reeskont kredisi kullandırılmasına karar verilmiştir.
 - Krediler için toplam 60 milyar Türk lirası limit belirlenmiştir.
 - Bu limitin 20 milyar Türk lirası Türk Eximbank, 30 milyar Türk lirası kamu bankaları, 10 milyar Türk lirası ise diğer bankalar aracılığıyla yapılacak kredi kullanımlarına tahsis edilmiştir.
 - Eximbank dışındaki bankalar aracılığı ile kullanılacak kredilerin asgari yüzde 70'i KOBİ'lere tahsis edilecektir.
 - Firma bazında azami kredi tutarları, KOBİ'ler için 25 milyon Türk lirası, diğer firmalar için ise 50 milyon Türk lirası olarak belirlenmiştir.

- Kredi imkânından yabancı para reeskont kredisi kullanabilen firmalar ile yurt dışına yönelik müteahhitlik hizmeti sunan firmalar ve uluslararası fuarlara katılım sağlayan firmalar yararlanabilecektir.
- Kredilere TCMB politika faiz oranı olan bir hafta vadeli repo ihale faiz oranının 150 baz puan altında faiz oranı uygulanacaktır.
- Aracı bankaların komisyon oranı azami 150 baz puan olabilecektir.
- Krediler, azami 360 gün vadeli olacak, ihracat veya döviz kazandırıcı hizmet taahhüdü ile 1 Mart 2020 tarihindeki istihdam düzeyinin kredi vadesi süresince muhafaza edilmesi koşulu karşılığında kullanılacaktır.

- KGF limiti 25 milyar liradan 50 milyar liraya çıkarıldı.
- 1 Mart - 30 Haziran 2020 arasında iş yeri kira bedelinin ödenememesi, kira sözleşmesinin feshi ve tahliye sebebi oluşturmayacak.
- Konaklama vergisi 1 Ocak 2021'e ertelendi.
- Kamu arazisi tahsis edilen, Kültür ve Turizm Bakanlığından belgeli yatırımcılar ve işletmecilerden kira ve diğer gider kalemlerinin ödeme süreleri 6 ay ertelendi.
- En düşük emekli aylığı 1 500 liraya çıkarıldı.
- Emeklilere bayram ikramiyesi ödemesi olan 1 000 Nisan ayında yapılacak.
- 2020 yılında işverene günlük 2,50 lira aylık 75 lira asgari ücret desteği sağlanacak.

MÜCBİR SEBEP KAPSAMINDAKİ SEKTÖRLER VE İŞ KOLLARI

Sektörler: Perakende Ticaret ve AVM'ler, Demir-Çelik ve Metal Sanayi, Otomotiv, Sinema ve Tiyatro Faaliyetleri, Lojistik ve Ulaşım, Konaklama, Yiyecek ve İçecek Hizmetleri, Tekstil ve Konfeksiyon, Etkinlik ve Organizasyon, Sağlık Hizmetleri, Mobilya İmalatı, Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İnşaat, Endüstriyel Mutfak Ekipmanları, Araç Kiralama, Basılı Yayın ve Matbaacılık

İş Kolları: Halka ilişkiler, çiftçi, terzi, manav, avukat, mali müşavir, mimar, mühendis, eczacı, doktor, dışçilerin de içinde olduğu ticari ve zirai kazanç sağlayan serbest meslek erbabı

Tebliğ ile belirlenen sektörler için

- Nisan, Mayıs ve Haziran'da muhtasar ve KDV beyannamelerine ilişkin ödemeleri 6'şar ay ötelenmiştir.
- Bu aylarda verilmesi gereken muhtasar ve KDV beyannameleri de verilmeyecek olup söz konusu beyannameler 27 Temmuz'a ertelenmiştir.

İŞE DEVAM KREDİSİ

- 6 ay anapara ve faiz ödemesiz, toplam 36 ay vadeli ve yıllık yüzde 7,5 faiz oranlı
 - Firmaların şubat sonu itibarıyla kayıtlı çalışan sayılarında azaltma yapmamaları koşulu
 - Teminat eksikliği bulunan firmaların krediye erişimi için KGF kefaleti
 - Yıllık cirosu 0-25 milyon TL arasında olan firmalara 10 milyon TL,
 - 25-125 milyon TL arasında olan firmalara 25 milyon TL,
 - 125 milyon ve üzeri olan firmalara 100 milyon TL
- üst limit uygulanacaktır.

TEMEL İHTİYAÇ DESTEĞİ

- Hanehalkı geliri aylık 5 bin lira ve altında olan bireysel müşterilerin temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için
- 10 bin liraya kadar, 6 ayı ödemesiz dönemli, 36 aya kadar vadeli kredi desteği verilecektir.
- Bu kapsamdaki bireysel müşterilere KGF desteği verilecektir.

31 Aralık 2020'ye kadar;

- Taşıt ve tüketici kredilerinde anapara, faiz ve taksit ödemelerinin erteleme taleplerinde orijinal vade sınırlayıcı olmayacak.
- Vade sınırı 12 ay olan kredinin son taksitinde 3 ay erteleme talebi gelse dahi karşılanacak.
- Gecikmeye giren krediler yakın izlemeye (ikinci grup) alınmadan önce 30 gün yerine 90 gün beklenecek.
- Kredi kartı borcu ötelenen vatandaşlara asgari tutar dahil ödemesiz dönem.

Bireysel kredi kartları için asgari ödeme oranı %30'dan %20'ye indirildi.

Çek Ödeme Destek Kredisi: KGF kefaleti ile ticari müşterilerin çeklerinin ödenmesi için kredi kullanılmaya devam edilecektir.

Kredi Desteği: 3 ay anapara ve faiz ödemesiz, toplam 12 ay vadeli ve yıllık % 9,5 faizli

- Eximbank'ın TCMB kaynaklarından ve kendi kaynaklarından kullandığı kredilerin vadesi Haziran sonuna kadar gelecek kredi geri ödemelerinde firmaların talepleri doğrultusunda 3 ile 6 aya kadar uzatılacaktır. Bu bağlamda ihracatçıların faiz ödemeleri de 6 ay ertelenebilecektir.
- Taahhüt kapatma süresi 1 yıl uzatılmıştır.
- Reeskont kredilerinde vade 1 yıldan 2 yıla çıkarılmıştır.
- Sigorta limitlerinde alıcıya tanına vadeler uzatıldı. Haziran ayı sonuna kadar alıcı firmaların sigortalı firmalardan talep edeceği 3 aya kadarki vade uzatımlarında sigortalı firmalardan herhangi bir ek sigorta primi alınmayacaktır.

- Kredi garanti kurumları tarafından verilen kefaletlerin toplam bakiye tutarı 250 milyar TL'den 500 milyar TL'ye, Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından kredi garanti kurumlarına aktarılabilecek kaynak sınırı da 25 milyar TL'den 50 milyar TL'ye çıkarıldı.
- Türkiye Kalkınma ve Yatırım Bankası'na, kredinin açılış tarihinden başlamak üzere bireysel ve işletme kredilerinde 96 ay, yatırım kredilerinde ise 156 ayı aşmamak üzere birden fazla yapılandırma yapabilme ve kredinin vadesini değiştirebilme imkanı tanındı.
- Her bir yararlanıcı için Hazine ve Maliye Bakanlığınca belirlenecek kefalet limiti; gerçek kişi yararlanıcılarda 100,000 TL olarak tespit edilirken, KOBİ tanımını haiz yararlanıcılarda azami 12 milyon TL'den 35 milyon TL'ye, KOBİ tanımı dışında kalan tüzel kişi yararlanıcılar için ise azami 200 milyon TL'den 250 milyon TL'ye çıkarıldı.

BANKACILIK ÖNLEMLERİ

- Bireysel ve tüzel müşterilerin 30 Nisan'a kadar olan anapara, faiz ve taksit ödemeleri, talep edilmesi halinde, mevcut koşullarla 30 Haziran'a kadar ötelenecek.
- Mobil, İnternet Şube ve ATM üzerinden gerçekleştirilecek EFT ve havale işlemleri 30 Nisan'a kadar ücretsiz olarak yapılabilecektir.
- Personel maaşlarını, Kamu Bankaları üzerinden ödeyen firmaların 2020 Şubat ayı sonu itibarıyla mevcut istihdamlarını azaltmamaları kaydıyla 3 aylık süreçte personel maaş gideri kadar ilave limit imkanı sağlanacaktır.
- Günlük para çekme limitleri yükseltildi.

T.C. TİCARET BAKANLIĞI

- Tek kullanımlık tıbbi maskelerde yüzde 20 ve ventilator, oksijen konsantratörü gibi solunum cihazları için yüzde 13 olarak uygulanan ilave gümrük vergileri kaldırıldı.
- Kolonya ve dezenfektan üretiminde ham madde olarak kullanılan dökme etil alkol ithalatında halihazırda yüzde 10 olarak uygulanan gümrük vergisi kolonya ve dezenfektan üreten sanayiciler için sıfırlanmıştır.
- Ventilatör, ecmo, ventilasyon sarfları, entübasyon tüpleri, yoğun bakım monitörleri gibi ürünlerin ihracatında Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumundan ön izin alınması şartı getirilmiştir.
- 1 Mart 2020'den itibaren; Irak'a yapılan ihracat Habur – İbrahim Halil Gümrük Kapıları arasındaki tampon bölgede konteyner değişimi, dorse değişimi ve şoför değişimi yoluyla “temassız” olarak gerçekleştirilmektedir.

- KOSGEB'in geri ödemeli olarak verdiği destekler kapsamında 30 Haziran 2020'ye kadar olan alacakları 3 ay ertelenmiştir.
- Proje süresi yükümlülüklerini ya da girişimcilik programı yükümlülüklerini 11 Mart 2020 ve sonrasında yerine getirmesi gereken işletmelere, 4 aya kadar ek zaman verilecek.
- Yatırım teşviklerinden faydalananlar, bu döneme ilişkin banka ödemelerini ötelediğinde faiz veya kar payı desteğinden aynen faydalanabilecektir.
- Kovid-19'un teşhis, tedavisinde kullanılacak ürünlere ve koruyucu ürünlere hızlıca destek verilecek.
- Salgın etkisi geçene kadarki süreçte, dezenfektan, koruyucu elbise, koruyucu gözlük, maske ve eldiven gibi ürünleri yerli imkânlarla üreten işletmeler, KOSGEB'in TEKNOYATIRIM Destek Programından faydalanabilecek.

- 20 ilde 553 bin 326 üreticiye 1 milyar 145 milyon lira mazot, gübre desteği ödemesi yapılacaktır.
- Anaç koyun keçi desteği kapsamında 80 ilde 196 bin 116 yetiştiriciye 580 milyon lira, hububat-baklagil desteği çerçevesinde 14 ilde 35 bin 34 üreticiye de 120 milyon lira ödeme yapılacaktır.
- Dane mısır desteğinde 6 ilde 9 bin 485 üreticiye 20 milyon lira, hayvan hastalıkları tazminatı kapsamında 68 ilde 686 yetiştiriciye 16,2 milyon lira ve tiftik keçilerine ilave destek çerçevesinde 3 ilde 131 yetiştiriciye 226 bin lira destek sağlanacaktır.

T.C. ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI

- Koronavirüs önlemleri kapsamında faaliyeti durdurulan, belediye ve hazine taşınmazı üzerinde tahsisli kiracı işletmelerden; kira talep edilmeyecek, sözleşmeler uzatılacak, kira borçları ertelenecektir.
- TOKİ ve Emlak Konut'tan ev alan vatandaşların nisan ve mayıs ayı konut taksitleri ertelenmiştir.

Kısa Çalışma Ödeneğindeki son 3 yıl içinde
600 gün olan prim ödeme şartı 450 güne
120 gün olan hizmet akdi şartı ise
60 güne düşürüldü.

1 Nisan 2020 itibariyle;

- Devlet destekli ticari alacak sigortası kapsamı yıllık cirosu 125 milyon TL'ye kadar olan tüm KOBİ'ler için geçerli olacak
- Ticari alacağını sigortalamak isteyen KOBİ'ye, alıcı başına 750 bin liraya kadar teminat limiti sağlanacak.

DİĞER ÖNLEMLER

- Sağlık çalışanları performans ödemeleri 3 ay için üst tavandan yapılacaktır. Ayrıca 32 bin yeni sağlık personeli alımı yapılacaktır.
- 26 Mart 2020 tarihine kadar verilmesi gereken Katma Değer Vergisi beyanname verme ve ödeme süreleri 24 Nisan, 31 Mart'a kadar verilmesi gereken Ba-Bs formlarının verilme süresi de 30 Nisan gün sonuna kadar uzatılmıştır.
- Belediyelerin aylık vergi payı ödemelerinde borçlarına karşılık yapılan 3 milyar TL'lik 3 aylık kesinti yapılmayacaktır.
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının talebi üzerine Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu, KOVİD-19 nedeniyle artan dezenfektan ve kolonya ihtiyacının yerli üretim ile karşılaması için benzine yüzde 3 oranında etanol karıştırma zorunluluğunun 3 aylığına askıya alınmıştır.
- TÜRKŞEKER, 40 bin çiftçiye verilmesi gereken avans ile küspe istihkak bedellerinin ödemesini erken yapacak. Erken ödeme kapsamında toplam 250 milyon lira, 3 Nisan'da pancar çiftçisinin hesaplarında olacak.

KORONAVİRÜS ETKİLERİNE KARŞI TÜRKİYE'DE ALINAN EKONOMİK ÖNLEMLER

3 NİSAN 2020

Deikiletisim